

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądyńskiego we Wrześni
Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądyński we Wrześni
Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: (na pocztę lub w administracji) kwartalnie — mk.
miesięcznie **15 000** mk. — **Ogłoszenia:** za miejsce jedno-linowe jeden
milimetr w wyś **800** mk. przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze
do godz. 10 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

Rok V

Września, sobota, dnia 15 września 1923 r.

№ 105

Likwidacja zatargu włosko-greckiego

Burzliwy w swym przebiegu i groźny w pewnych momentach dla pokoju europejskiego konflikt włosko-grecki został faktycznie zlikwidowany, choć formalnie zakończenie jego nastąpi dopiero za kilka tygodni.

Kulminacyjnym jego punktem była groźba premiera Mussoliniego ewentualnego wystąpienia Włoch z Ligi Narodów, a w razie gdyby Rada Ligi uznała się za kompetentną do rozstrzygnięcia sporu. Groźba poskutkowała. Konferencja ambasadorów, której jednak Włochy nie odmawiały prawa do zajęcia się konfliktem, uznała odpowiedzialność Grecji za wymordowanie misji włoskiej i zażądała od niej satysfakcji w tej samej formie, jakiej domagały się Włochy w swem ultimatum do rządu ateneńskiego.

Grecja zaakceptowała warunki. Włochy potwierdziły zgodność swych żądań z żądaniami Konferencji Ambasadorów. Pozostaje więc tylko wykonanie ich przez rząd grecki, a w konsekwencji ewakuacja Korfu przez wojska włoskie.

Należy zwrócić uwagę i podkreślić pewne charakterystyczne cechy zlikwidowania sporu. Pozycja Ligi Narodów, zaangażowanej w konflikt, została osłabiona. Jest to faktom bijącym

oczy. Sta się to nietylko na skutek nieznajomości przez Włochy kompetencji Ligii, ale również z powodu jej niechęci do ogólnego zatwierdzenia wszelkich faktycznych, choć milczących przyznawanie przez Ligę, że jej czynna interwencja zaogniła sytuację i zachwiała podstawy samej instytucji. Świadoma tego niebezpieczeństwa Rada Ligi Narodów po pierwszych bezskutecznych próbach interwencji, ograniczyła się do wywołania Konferencji w celu wypracowania protokołu swego posiedzenia. Podczas obrad tych konkretne pojęcie załatwiania zatargu w myśl wniosku p. Quinones Leon nie zostało uchwalone, natomiast przyjęta zo-tała tylko ogólnikowa część wniosku, w którym Rada Ligi przyjmuje do wiadomości postawienie przed sobą przez Amerykę problemu przesłania przebiegu anksjety, a także 7. Konferencja Ambasadorów

Tego rodzaju milcząca rezygnacja Rady Ligi z uprawnień swych, zawartych w art. 15 aktu Ligi Narodów, na który słusznie powoływała się delegacja angielska, a których w obchodzącym je bezpośrednio wypadku nie uznawali Włochy ze względu moralnych i konieczności zachowania politycznego prestiżu jest jednym z najpoważniejszych ciosów, jakie instytucja Ligi Narodów otrzymała dotychczas, ponieważ pochodzi on od mocarstwa, zajmującego w Lidze Narodów stanowisko jedno z pierwszych.

Druga konsekwencja zataru jest spotęgowanie na zewnątrz aurytetytu. Po raz pierwszy obecny premier włoski wkroczył tak pewnym i stanowczym krokiem na arenę międzynarodową i mocnym swym wystąpieniem dał do poznania, że nie zamierza on ograniczyć swego dzieła odrodzenia Włoch do zagadnień wewnętrznej przebudowy, lecz pragnie i w polityce międzynarodowej odegrać czynną rolę sternika interesów moralnych i materialnych swego kraju.

Walka z lichwą i spekulacją

Ministerjum spraw wewnętrznych komunikuje: Wzmoczone represje zarządzane przez władze ministracyjne przeciwko lichwiarzom i spekulantom nie ustają. Z różnych stron kraju nadchodzą stępujące wiadomości:

W Toruniu przeprowadzono 13 rewizji, które wykryły poważne zapasy cukru, mąki, zboża, ukryte w kilkunastu miejscach. Sprawy powyższe skierowano do prokuratora, w kilkunastu przypadkachłożono kary na szereg kupców za przekroczenia administracyjne, oraz skierowano na drogę sądowąkadziesiąt spraw za uprzedzanie lichwy. Ujawniono między innymi 200 centnarów metrycznych zboża, rącącego od 1920-go roku.

W Rzeszowie wykryto 5 wagonów z produktami niwłosciwemi, co do których prokurator wdrożył chodzenie karne, oraz 11 w. cukru magazynowych. W Kzemienu sprzedano 18 protokółnych, w Równem wszczęto 19 spraw, przyczem 4 osób zakwestjonowano rozmaite zapasy, między innymi, 9000 kilogramów cukru, 8000 kg. soli, 3000 dzw. żyta, 570 pudów maki, 900 pudów jęczmień, 6 pak soli itd. We Włodzimierzu sporządzono 75 protokółnych, w Kowlu 40, w Łucku 44, w Jarowie 26, w Lubomli 11, w Kolomyjy zajęto 3 punkty podejrzenia o magazynowanie 373 kilogramy cukru, 400 kilogramów siołiny, 500 kilogramów

skor, sporządono 55 protokołów karcho-administracyjnych, a 21 wypadków liczno przekazano do sądu. W Tarnopolu 35 spraw skierowano do sądu. W Będzinie wykryto 9 wagonów maki, 3 wagony mydła, 2 wagony ryżu, 1300 kilogramów cukru, 10 wagonów pszennej, 2 wagony ryżu, 10 wagonów pszennej, 2 wagony cukru, 4200 kg jalek, 100 wagonów maki, 1 wagon żyta, 1 wagon kukurydzy, 10 wagonów pszennej, 1 wagon zboża, 800 kilogramów tłuszczu, 6500 kilogramów skoru wyprawo.

W Łowcu ukarańo 49 osób administracyjnie, 11 spraw skierowano do sądu. Utworzyły się niemal we wszystkich siedzibach Starostw komitety społeczne, które współdziałały z władzami w akcji zwalczania lichwy i spekulacji. Z Brześcia, Kielc, Będzina, Łwowa, Stanisławowa, Tarnopola, Lubomli, Chorochowa, Kamionki i Brzeżan donoszą o spadku cen maki, cukru i chleba. Z Pińska komunikują, że dotychczasowy brak cukru i tłuszczów jest już usunięty. Z innych stron kraju donoszą, że ludność w zaufaniu do rezultatów tej akcji, oczekuje spadku cen.

W wielu środkach władze prokuratorskie zarządziły wśród ludności rozsprzedaż zabranych zapasów. Starostowie sprawdzają kalkulację młynarzy, kierując winnych uprawianiu lichwy, do sądu. Ponadto sprawdzane są kalkulacje piekarzy, szweców, restauracji itd., przyczem w przypadkach ujawnienia nadmiernych zysków, sporządzane są protokoły i winni oddawani są do dyspozycji sądu.

W Warszawie daje się zauważyć spadek cen mięsa o 5000 marek na kilogramie. Komisariat rządu sprawdza kalkulacje piekarzy i zarządy ostre represje w przypadku skonstatowania wygórowanych cen pieczywa. Projektowane jest przeprowadzenie ścisłej kalkulacji cen obuwia i ubrań.

Liga Obrony Powietrznej Państwa

Na wzór podobnych towarzystw zagranicą utworzyła się w Polsce Liga Obrony Powietrznej Państwa pod protektoratem Prezydenta Rzeczypospolitej i komitetu honorowego, do którego wchodzi: Prezes Rady Min., Marszałkowie Sejmu i Senatu, min. spraw wojskowych, spraw wewn. i kolei żel., kardynał Kakowski i p. Piłsudski

Liga ma na celu propagandę lotniczą słowem i drukiem, tworzenie lotników, kształcenie personelu lotniczego, posadzenie własnych przedsiębiorstw lotniczych, popieranie inicjatyw prywatnej w kierunku rozwoju własnego przemysłu lotniczego. Na powyższe cele potrzebne są znaczne kapitały, dlatego też fundusze Ligi powinny się utworzyć głównie z dobrowolnego stałego opodatkowania się wszystkich obywateli polskich. Administracyjnie Liga dzieli się na okręgi według województw, powiaty według starostw i kółta miejscowe.

Dokoła katastrofy japońskiej

Nowe wstrząśnienia

„United Press“ donosi, że w ciągu dnia 9 bm. dały się odczuć w Japonii nowe trzęsienia ziemi. Z Nagasaki donoszą urzędowo, że ogólna liczba ofiar ostatniego trzęsienia ziemi wynosi 1:350 000 zabitych. Domów i budynków zniszczonych zostało 316 000. W stolicy Japonii 70 procent wszystkich domów uległo zniszczeniu.

Ponowny wybuch wulkanu

Z Paryża donoszą: Z Tokio otrzymano w Nowym Jorku wiadomość telegraficzną, że wulkan Oshima, który zniknął w głębinach morskich podczas ostatniego trzęsienia ziemi, wyłonił się nagle ponownie z fal morskich, zając ogień i lawą. Odczuć się też dały nowe wzniesienia podziemne.

Kondolencja p. Prezydenta

Pan Prezydent Rzplitej wystosował następujący telegram do J. Ces. M. cesarza Japonji: Głęboko przejęty straszną katastrofą, proszę W. Ces. Mość przyjąć łaskawie odemnie osobiste i od narodu polskiego najszczerze wyrazy współczucia i najgłębszej sympatii. (—) Wojciechowski.

Jaka Polska chcieli nas obdarzyć Niemcy

W jednym z nich gen. Hoffmann opisuje zdenerwowanie, jakie ujął u niego Cziczerin w toku układów; gdy Cziczerin pojechał do Wiednia, on sam udał się do Berlina, wezwany przez sekretarza Köhlmanna.

General Ludendorff — pisze Hoffman — przyjął mnie bardzo nieprzychylnie. Po dyskusji z nim, zgłosiłem się do zamku Bellevue na posłuchanie do cesarza. Jego Cesarska Mość okazał wielkie zainteresowanie zarówno zawieszeniem broni, jak i bieżącymi rokowaniami. Musiałem opowiedzieć szczegółowo ich przebieg, a ponieważ nie skończyłem jeszcze, gdy nadszedł czas drugiego śniadania, przeto cesarz wezwał mnie do swego stołu. Po śniadaniu Jego Cesarska Mość w dalszym ciągu mówił o sprawach wschodnich.

W toku rozmowy wyłoniła się też kwestia polityki i związane z nią trudności. Cesarz zażądał, żebym wypowiedział swoje zdanie o tej kwestii. Zawałam się przez chwilę i prosiłem Jego Cesarską Mość, żeby mnie od tego uwolnił, ponieważ moje poglądy nie są zgodne z poglądami naczelnej dowództwa i byłoby mi przeko znaleźć się w opozycji do niego. Na to Jego Cesarska Mość rzekł: „Jakiś pański głos, na przykład, czy usłyszę pogląd pana w sprawie wojny?” Wówczas powiedziałem, że nie wypowiem się na ten temat, ponieważ nie mam prawa. Na to, co zgadza się na to, czy nie z poglądami naczelnej dowództwa.”

Byłem starzczo przeciwny wszelkiemu rozstrzygnięciu kwestii polskiej, które powiększyłyby liczbę obywateli niemieckich narodowości polskiej. Pomimo usiłowań pruskiego rządu, który chciałby, aby Niemcy mieli więcej obywateli, których mieliśmy, nie poprawiły się i nie widziałem żadnej korzyści w zwiększeniu liczby obywateli polskich. Przyłączenie do Niemiec szerokiego pasa pogranicznego z dwoma milionami Polaków, jak żądało dowództwo naczelne, mogło być dla Niemców niekorzystne. Wolałem, aby granica polska przebiegała przez Rzeszę. Tak zw. rozstrzygnięcie „niemiecko-polskie” uważałem za gorsze jeszcze. Nowa granica polska, moim zdaniem, powinna być tak wzniesiona, żeby przyniosła Polsce jak najwięcej z tych poddanych polskich i wymagała najmniej tych tylko, którzy nie należą do Rzeszy. W tużym rozmowy cesarz, wyrzucił żądanie, że ten mój pogląd

W dalszym ciągu opisywie Hoffmann dyskusję, jaką sprawa polska, poruszona przez cesarza, wywołała dnia 2 stycznia na tajnej radzie w Bellevue. Cesarz miał przysłać mapę nowej granicy Polski, według propozycji Hoffmanna, i zapytał, czy uważa ją za słuszną, że nie może się zgodzić na jej zmianę. Cesarz odpowiedział, że w tej mierze i to jest musnąć że: wolente, jakie dal poprzednio na wykonanie planu naczelnego dowódcztwa. Wobec tego Ludendorff i Hindenburg usilnie nalegali na cesarza, żeby narazie ostatecznej decyzji nie powziął, zechciał poczekać i raz jeszcze wysłuchać propozycji naczelnego dowódcztwa. Cesarz uległ tym usilnym prośbom i postanowił, że granicę Polski nie zostala na tej radzie, tajnej rozstrzygnięta.

I nie rozstrzygnięto jej wogóle, bo porażki na zachodzie odebrały Niemcom ochotę do tworzenia czegokolwiek na cudzych terenach. Tym tylko sposobem Polska uniknęła sztucznych prób krawędzi jej przez Niemców.

Hindenburg i Ludendorff okazwali odtąd Hoffmannowi jawną niechęć i zagrozili podaniem się do dymisji, o ile Hoffmann nie zostanie odwołany z Brześcia; dokąd po owej radzie powrócił z Kühlmannem.

Z miasta i dalszych stron

Września, dnia 14 września 1923 r.

* **Srebrne gody małżeńskie.** W piątek, 14 bm. obchodzą pp. Antoniów-Padałakowie uroczystość srebrnych gody małżeńskie. P. Padałak pracuje od przeszło 17 lat w służbie bezpieczeństwa miasta jako wachmistrz policji, na którym to stanowisku za czasów niemieckich dla urzędnika-polaka tak bardzo trudnym i przykre, zżyć się umiał z obywatelstwem i zakasbić sobie pełne tegoż zaufanie. Zyczyni z tego miejsca Państwu Padałakom dożycia w zdrowiu gody złotych.

* Sprawozdanie kasowe z dnia igrzysk sportow. W ubiegłą srodę zebrał się Zarząd Czerw. Krzyża z Komitetem urządzajacym dzień igrzysk celem

działa sprawdzania kasowego i rozdziału zebranych gotówki. Posiedzenie zganiła pani prezydentowa Żychlińska jako przezwota twarząstwa. Sprawozdanie kasowe złożył p. Pradziński. Zebrano wogóle 100 zł. W tym 500,002505 – młk., czyste 250 zł. Zysk do podziału 39 341,48 – młk. W tym przeznaczono 26 milionów na zakupno odzieży itp. dla wdów i sierot po poległych i inwalidów. Resztę 13 414,84 – młk. dla Czerwonego Krzyża, z której to kwoty 4 miliony otrzymał Główny Zarząd Cz. K. W tym 100 000 zł. przeznaczono służyć młk. na umiśnienie niedzi dla najuboższych. Wskazując po długiej dyskusji poleciło zebranie pani prezesowej i pannie Helenie Cholewickowskiej zająć się zakupem materiałów zara, aby wykoryzystać dogodne warunki. Pani przewodnicząca, zamykając posiedzenie, dała wyraz zadowoleniu z tak obfitego zboru, dziękując serdecznie wszystkim uczestnikom. Wskazywając w urzędzeniu dla i grzysk oraz szanownej publiczności, która licnie na wezwanie Czerwonego Krzyża się stawiła i do tak dodatniego sukcesu kasowego się przyczyniła. W mieniu Inwalidów oraz wdów i sierot po poległych podziękować wszystkim uczestnikom i publiczności.

*** Terminy wypłat poborów urzędniczych.** Ukazał się okólnik ministerium skarbu ustalający terminy wypłat pensji urzędniczych i dodatków drożyzniano-bycich obliczanych na zasadzie uchwał komisji statystycznej. Terminy te ustalone są w ten sposób, że pierwszego wypłacana ma być pensja zasadnicza w wysokości ogólnej sumy poborów otrzymanych w ciągu ubiegłego miesiąca, zaś 17-go względnie 18-go całkowicie dodatek drożyzniano by za okres od 15-go poprzedniego miesiąca, na zasadzie, że pobory, kwoty egzemplarzowe, na 15 i na 15-go

*** Paszporty wewnętrzne.** Ministerstwo spraw wewnętrznych wniosło do Rady ministrów projekt ustawy o dowodach osobistych, który po rozpatrzeniu przez Radę ministrów zostanie przedłożony Sejmowi w najbliższym czasie. Celem powyższej ustawy jest w pierwszej linii nie stwierdzenie tożsamości osoby, lecz jej przynależności państwowej. Obowiązek posiadania dowodu osobistego zaczyna się od 17 roku życia.

